

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Hírközlési díj és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lef. Külföldön: 120—80, 45, 25 ct, 180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

A saar-vidéki zsidók tragédiájának tanulságai

A világszerte lázas érdeklődéssel várt szavazás megtörtént. És e történelmi eseménynél ismét szerepünk van. Még hozzá tragikus szerepünk. Mert 5000 zsidónak vándorbotot kell venni a kezébe, mert hiszen a Népszövetség köölte ugyan, hogy egy évig te jes jogu polgárai a leszavazott vidéknek a zsidók, azonban tudjuk a gyakorlatban mit jelent ez. És tudják ezt azok a megfélemlített, kétségek között vergődő zsidók, akikre e pillanatban nem vár más, mint a francia határőrezred mozgókonyhája, amely néhány nopr ad csajkából eleséget a menekülteknek. Az ottlakó zsidók e tragédiája igen mélyreható okokra vezethető vissza. Nem rekrimináljuk ezuttal azt, csak megemlítjük, hogyha 30 esztendővel ezelőtt nem szédült volna meg a zsidóság nagytömege a lehetőség elől, hogy asszimilációdása révén minden fájdalom gyógyiri talál, akkor nem következett volna be az a helyzet a versaillesi szerződés idején, hogy a zsidók, a „kulturzsidók” voltak legjobban ellene annak, hogy a békeszerződésekbe a zsidókra is vonatkozzanak a kisebbségi klauzulák. A német zsidók például a legnagyobb megdöbbenéssel értesültek arról, hogy a Comité de Delegations Juif lépéseket tesz az irányban, hogy Németország is írja alá a kisebbségeket védő klauzulákat és ez a zsidókra is vonatkozzék. Hát hogyan? Ó, mint igaz németek még nemzetközi védelemre szorulódnak? Nem, nem soha! Erre már a történelem folyamán nem lesz többé szükség. Gondolták a weimari Németország iránt lelkesülő asszimiláns zsidó tömegek. Igaz, hogy nem lehettek próféták, de viszont nekünk zsidóknak évezredek keserves tapasztalataink lehettek arról, hogy létünk hullámvonalában vannak emelkedések és mélypontok. Ilyen mélypont az a szédületesen sokoldalú és keserves antisemitizmus hullám is, amely végigszánguldott a világon a világháború után, mint a spanyoljárvány, vagy mint a kommunista eszmék bódulata. De a spanyoljárványnak is maradtak ezernyi áldozatai, a kommunizmus sem maradt hatátnélküli, hiszen 160 milliós népet vezetnek ily elvek alapján 17 éve, így nem maradt hatástalan az a gyűlölet-áramlat sem, amely tönkreteszti a zsidó milliók életlehetőségét számos helyén a világnak.

Lehuroglák, kinevezték azokat, akik mindenkor zsidó önértéről prédikáltak és egy új zsidó ország felépítését propagálták. Nevezték rajtuk, amint nem vették komolyan azokat a paragrafusokat sem, amelyeknek minden egyes békeszerződésben benne kellett volna lenniük. Ezért van aztán úgy, hogy a saarvidéki zsidóság menekülése ma nem ok, hanem egyszerű okozat. Okozata pedig annak a rövidlátásnak amellyel mi magunk vágtuk el életlehetőségeink utját.

Nem kellene ma vándorbotot kezükbe venni a saarvidéki zsidóknak, ha legalább annyi paragrafus szólott volna érdekükben, amennyi a Felső-Szilézia-i zsidók érdekében lett szerződésbe foglalva. Ott ma is működhetnek zsidó hivatalnokok, ügyvédek, orvosok, ott ma is nyugodtobban élhetnek, mert annak idején gondoskodás történt róluk. Mi

lett volna a helyzet, ha a versaillesi szerződésben gondoskodás történt volna arról is, hogy a 15 év múlva (ami január 13-án döntődött el a szavazással) kisebbségi jogok irják körül a saar-vidéki 5000 zsidó jogait és kötelességeit. Akkor ma nyugodtan ülhetnének ott a zsidók, s nem kellene kétségbeesetten körülnézni a világra, hogy hol volna egy talpalattnyi hely, ahol nyugodtan hajthatják le pihenésre fejüket. Hol maradhatnának és nem kellene félni SA. és SS. terrorjuktól, amely bizonyára nem fog elmaradni, míhelyt Hitler országának csapatai bevonulhatnak ma'd a leszavazott vidékre.

A zsidóságot okos népek tartják és mégsem okul saját kárán sem és saját elkövetett hibáiból sem merit tanulságot. Ha tenné azt, akkor arra kellene ezuttal is ráeszmélnen, hogy nincs más megoldás számára, mint maradéktalanul levonni születése és világban elfoglalt helyzetének nem örövendetes tanulságait. Ezek a tanulságok pedig azt hirdetik, hogy csakis kisebbségi alapon való szervezethez van jogosultsága. A beolvadás, az asszimiláció ideológiája ma már a múlté kell legyen. Akik eddig nem látták még, akiknek a sok beszéd, irás és keserves tanulság nem volt elég, azoknak álljon ime itt mementóul a saarvidéki zsidók tragikus sorsa. Akik mint német zsidók elmulasztották akkor jogukat körülbástyázni, amikor arra lehetőségük volt. De akkor németebbek voltak a németeknél.

Akkor azt hitték, hogy az életükben és

az utánuk következő generációknak még inkább, mindenkor boldog korszakot fog jelenteni egy weimari Németország. De hol van már a köztársasági Németország? Viszont Hitler ante portas. Ott áll fogcsikorgatva, csapzott hajával a saarvidék elött és üvöltve, fékteljeszletten fog rácsapni mindenre és mindenkire, akire gyanakodni fog. És ki kerül először sorra? A zsidók, szerencsétlen saarvidéki zsidók. Akiknek tragikus sorsa lelkünk mélyéig megráz bennünket, de tanulságot kell merítsünk belőle. Jogainkért harcoljunk, ne kápráztasson el bennünket seholsem a világon az esetleges ma kedvező atmoszférája. Jöhetnek új fordulatok és akkor nagyon jó, hasznos és mi több, életbevágóan fontos, hogy jogainkat megvédehassuk, nyíltan, bátran és önértzetesen zsidóknak kell valljuk magunkat. Ebből reánk kár schasem származhat, mert ez tény és való és csak ennek elfogadása, vagy háttérbeszorítása okozhat súlyos szenvedéseket. Harcolnunk kell kisebbségi jogainkért és akkor nem következhet be sohasem, hogy katonai koryhák kenyerére kell jusson annyi szerencsétlen testvérünk. És még hozzá kell vegyük ehez azt is, hogy szervesen összefüg Palesztina sorsa is, a mi jövönkkel, amelyet erőnk miden megfeszítésével támogatni kell, hogy legyen valóban egy hely a világon, ahova az ilyen saarvidéki szerencsétlenség baj esetén menekülhessenek.

Ez a saar-vidéki népszavazás konkluziója reánk zsidókra nézve!

Újra megnó Hitler Birodalma

Németországra szavaztak a saarvidéki zsidók

A saarvidéki népszavazás, amint azt már a napilapjaink részletesen közölte, a Németország javára leadott szavazatok megsemmisítő fölényével zárult. Németország az összes szavazatok 90,8%-át kapta meg, úgy, hogy teljes joggal igényt tarthat a Saarvidék teljes területének a visszacsatolására. Bizonyosra lehetett ugyan venni, hogy a szintiszta német terület Németországnak juttolja a szavazatok többségét, de ilyen töbi ségre még a legoptimistább náci körök sem számítottak.

A Harmadik Birodalom már hónapokkal ezelőtt teljes propagandára erejét a Saarvidékre koncentráltta, mert a gazdag nyersanyagterület visszanyerésétől eltekintve, mérhetetlen erkölcsi győzelmet, vagy verességet jelentett a Saarvidék sorsa. Noha a szavazás bizonyos, hogy jelentékenyen hozzájárult az európai béke előmozdításához, ugyancsak jelentékenyen megerősítette a Harmadik Birodalom helyzetét.

Jellemző arra a féktelen terrorra és propagandára, ahogyan a Harmadik Birodalom megfélemlítette és demagógizálta a tömegeket, hogy az utolsó pillanatban a saarvidéki német katolikusok is lecsatlakoztak Hitler frontjához Faulhaber püspök pástori levelének hatása alatt, noha épen a katolikusok foly-

talák a legélesebb harcot a Németországhoz való visszacsatolás ellen. Hir szerint a zsidóság hivatalos szervezetei is Németország mellé állottak az utolsó pillanatban, Hitler ígéreteinek hatása alatt. A kancellár ugyanis ünnepélyes ígéretet tett, hogy nem lesznek a Saarvidéken megtörtölt intézkedések azok ellen, akik nem árulják el Németországot.

A megsemmisítő erkölcsi győzelem elérésében tehát a zsidók is segítettek Hillert. Noha elöben a saarvidéki zsidók magatartása súlyosan elítélhető, kétségtelen, hogy a realpolitika a lecsatlakozás mellett szólott. A zsidóság maga minimális voksaival nem befolyásolhatta döntőleg a szavazás kimenetelét, viszont a visszacsatolás esetén ugyszólván a teljes lemezárulás veszélyével állottak volna szemben, ha hivatalosan nem csatlakoznak le. Bár a náci minden bizonyal így sem fognak eltekinteni a megtörtöltől, az üldözött zsidóságnak mégis lesz valami morális bázisa, hogy a világ elől védelmet kérjen a náci brutálításokkal szemben.

A zsidó tragédia klasszikus példája volt ez a szavazás.

A jelentor legnagyobb zsidó ellenségére kellett szavazniuk és „önként” kell a nemzeti szocialista hóhérbárd elé járulniuk.

Legyen nyugalom Mediáson!

Nem szabad felboruljon a mediási (medgyesi) minta-hitközség belbékéje és egysége

(Mediás-Medgyes) Az erdélyi zsidó sajtóban az utóbbi időben számos nyilatkozat jelent meg, amely arra világít rá, hogy mediási hitközségben is felütötte fejét a vita és torzsalakodás, amely fenyegetni látszik továbbfejlődésében ezt a kitűnően vezetett, igaz zsidó intézményt. Mi, nem akarunk egyáltalán beavatkozni ebbe a harcba, mert úgy éreztük, hogy hírlapi polémiák csak elmérgesíthetik az atmoszférát és inkább megbékélésre van szükség, mint újabb tüzgyújtásra. De mert hozzánk is beérkeztek mindkét oldalról a nyilatkozatok és felkérték bennünket azok publikálására, nem térhetünk ki az elől, hogy ne foglalkozzuk az ügygel, azzal a teljes jóakarattal, amely inkább applanálni szeretné az ellentéteket, mint szítani.

Nemrégiben lapunk bővebben foglalkozott a mediási hitközség erkölcsi és anyagi helyzetével. Rámulatunk arra, hogy tizenöt éve áll *Citrom Benjámint* a mai elnök az élén és az ő, valamint munkatársainak céltudatos munkájának tudható be az az öröndetes eredmény, amely odakonkludál, hogy ennek a hitközségnek ma már monumentális diploma, hatalmas két emeletes épületében iskolája, önálló mézszárszéke, rituális fürdője stb. van. Valamennyi intézménye kitűnően funkcionál, mint a hitközségek és ami nagyon fontos körülmény dacára a nagyszabású investícióknak, semmiféle adóssága nincs a hitközségnek. Nem üzünk személyi kultuszt, de nincs okunk támogatni olyan személyinek látszó ellentéteket, amelyet nem támaszt alá elvi meggyőződés és kár volna, valóban nagy kár, ha ebben az azonos mentalitású áskénáz hitközségben is felütné fejét a vita és veszekedés.

Fisch Sámuel és társai aláírással jelentek meg a lapokban a nyilatkozatok, amelyek erősen támadják a mai vezetőséget és súlyos vádakot is hangoztatnak a mai rezsim ellen. Főleg azt vetik a vezetőség szemére, hogy rossz viszonyban van a főrabbival és nagyfokú pártoskodással intézi el az aktuális tagfelvételi kérvényeket.

Ezek a vádak. Viszont a hitközség vezetősége ezzel szemben azt vallja, hogy ez főleg két hitközségi tag akciója Fisch Sámuelé és társáé, akik tagjai voltak a hitközség vezetőségének de onnan kiléptek, illetőleg tisztviselőkről lemondtak. A tagfelvételtől pedig azt írja a hitközség, hogy nyolc tagot felvettek, mert azok felvétele ellen semmiféle kifogás nem merült fel, viszont a többi tömegesen beadott felvételi kérvényt csak az új alapszabályok elkészítése után fogják tárgyalás alá venni, mivel a felvételt a kérők nagyrésze nem vallásos életet élő fiatalok. A hitközség bizonyos intenciókat lételez fel ezekkel a kérvényekkel kapcsolatban és odakonkludál, hogy Fisch Sámuelnek és a többinek az a célja, hogy felborítsa a hitközség belbékéjét és rendjét és a zavarosban halásson. A hitközség azzal fejezi be a polémiát, hogy nem akarja, hogy a veszekedések ott is megbontsák az eddig megvolt harmoniát és olyan állapotok legyenek, mint számos erdélyi hitközségben.

Nem akarunk a nyilvánosság előtt foglalkozni a kérdéssel, de mert mindkét tábor erre kért bennünket, vázoltuk a mai helyzetet. Véleményünk ez ügyben az, hogy miután látuk és meggyőződünk arról, hogy a mediási hitközség vezetése ma jó kezében van levéve, (erről az intézmények és a hitközség anyagi helyzete tanuskodnak!) nem szabad hagyni, hogy a viták, veszekedések itt is érvényesüljenek és megakadályozzák a további munkát. A személyi érvényesülések nem képeznek elég jogcímet arra, hogy az eredmények tanúsága szerint egy jól funkcionáló vezetőséget minden apró kis személyi sérelemért a nyilvánosság előtt meghurcolják. Fájni szívnünk, ha a mediási hitközség fejlődését ilyen torzsalakodások akadályozzák fejlődésében, akkor, amikor mai intézményeiben való fejlettségét,

dacára kis taglétszámának (150 család!) a mai vezetésnek köszönhető.

Áldozatok árán is eliminálni kell a lényegesnek nem látszó differenciákat és semmi körülmények között sem szabad engedni, hogy annyira fajuljon a nagy nyilvánosság előtt folyó vita, hogy a hitközség egysége és annak intézményei bármily tekintetben kárt szenvednének. Nagyon sok hitközségben előfordult már a múltban az, hogy egyes munkaszerető és munkaképes egyének oly módon lesznek elkedvetlenítve, sőt elkergetve, hogy ténykedéseiket rágalomokkal igyekeznek a nagyközönség előtt beszenyezni és így egyrészt az illetőket elkedvetlenítik, másrészt lehetetlenné teszik hogy értékes energiájukat, a köz érdekében hasznosítsák. Olyan szegények vagyunk rátermet emberekben, hogy bűn bármely zsidó értéknek elvonása a köz javára történő munkában. S ha lehet igaz értékről szólni, akkor az utóbbi évtizedben gyönyörűen kiépített és fejlesztett mediási intézmények legbeszedesebb megnyilatkozásai annak az értékeit céltudatos munkának, amelyet a mai rezsim inaugurált. Vessünk véget a köznek csak ártalmas gyűlölködésnek és az elégetlenkedők vagy kapcsolótlanok szintén be a produktív zsidó munkába, ha pedig erre képtelenek, úgy félreállításukkal adjanak lehetőséget és teret, hogy mások végezzék nyugodtan munkájukat a nagy zsidó közösség érdekében!

Lapzáratkor kapjuk ama értesítést a mediási hitközségben kiírt egyenlenség ügyében, hogy a hitközség vezetősége és a

Varsó grandrabbijának Rav Lewin szemképviseletét akarták megválasztani...

A belzi főrabbival az élén, az összes chasszid rabbik tiltakoznak az erőszakos agudizálás ellen

Hogy fest az Aguda-elmélet — a gyakorlatban?!

Lapunk legutóbbi számában részletesen írtunk arról a tragikomikus esetről, amely a varsói hitközségben zajlott le. Az agudista hitközségi vezetőség a vallási élet „kimélyítése” címén, de tulajdonképpen kötesztulalmak kiosztására 10 új rabbit akart felvenni. Erre kiderült, hogy túl sok a protezsált és harminc új rabbi kell. Amikor a harminc rabbi megválasztására összejött a hitközség képviselőtestülete, akkor meg rájöttek arra, hogy legalább száz állás kell, ha minden éhesnek és valószínűleg a képviselőtestületi tagok megvesztegetése után is statumokat igénylőnek, be akarják tölni a száját. Tudott dolog, hogy Lengyelországban tízezerszámra vannak olyanok, akik „tanulni” tudnak és így akár van predesztinációjuk, akár nincs, rabbiállások betöltésére hivatottak érzik magukat. És az Aguda „elméletben”, amely a Tóra megmentését és kimélyítését tűzte ki célul, ma már „gyakorlatban” egy „munkaközvetítő” lett és „helyszerző”, ahol bizonyára éhes emberek elhelyezkedési lehetőséget akarnak szerezni.

Ezt a nagy feltűnést kellett híradásunkat most újabbal egészíthetjük ki. Az Aguda nem csak a kis varsói rabbiállás falatokat nem veit meg, hanem vezetőinek örökidőkre szóló statumokat akar szerezni. Nagy falatokat is akar lenyelelni ott és azzal, akire neki szükség lehet és akinek szüksége van erre. Példa erre a tény, hogy Rav Lewin agudista vezért, a lengyelországi zsidóság megkérdezése nélkül varzóit és ha lehet egész Lengyelországra szóló grandrabbivá akarta kinevezetni. Lewin, aki különben a lengyel sejm tagja is, lehet, hogy politikailag kellően betölti hivatását az Aguda vezetésében, de azért grandrabbivá való megválasztása ellen a lengyel nagy rabbik valamennyien protestáltak. S hogy ez mennyire

főrabbija közötti differenciák eliminálása céljából, a héten a hitközség vezetőségét felkeresték Duschinsky Mihály rákospalotai, Dr. Krausz József dicsőszentmártoni főrabbik és Dr. Marton Ernő, az Új Kelet főszerkesztője. Azonban a Reich Mózes főrabbi képviselőtében folytatott huszonnégy órai kemény és izgatott hangú tárgyalások emelyet képviselésében vezettek le a hitközséggel, még jobban kiéleztek az ellentéteket és alig van remény arra, hogy békés uton lehessen az ügyet likvidálni.

A hitközség vezetősége közgyűlés által hozott határozatok alapján áll amely 29 szavazatnak 4 ellenében úgy határozott, hogy a rabbi kérdés eldöntését a továbbiakban a cluj-i orth. Központi Iroda kompetenciája alá bocsájtja és annak döntéséből teszi függővé, hogy egy választott bíróság, kiegészítve egy bészddinnel, minél előbb üljön össze a dolgozóknak végleges likvidálására.

Amint fenti híradásból látható, a mediási hitközség konfliktusa főrabbiával az elmérgesedés stádiumába van és így — sajnos — sokat fogja még foglalkoztatni az erdélyi zsidó közvéleményt.

— Az osztrák palesztinai hivatal németországi árukat vásárol. Több oldalról panasz tárgyává tették azon szegényteljes állapotot, hogy az osztrák palesztinai hivatal náci árukat vásárol saját üzemi részére. Ez a szinte hihetetlen hír, hogy hivatalos cionista körök ilyen merényletet követnek el a világ náciellenes bojtóitja ellen, arra indított egy pártatlan zsidó alakulatot, hogy személyesen győződjék meg, hogy tulajdonképpen milyen alapja van a hírszételésnek. Legnagyobb sajnálatára meg kellett állapítania, hogy például a cionisták által emelt új otthon tapétáit a hírhedt Schoellershammer náci cégtől szereztek be. A beavatottak azonban nem csodálkoznak e tényen, mert ezek kicsiben cselekszik azt, amit a hivatalos körök nagyban megtettek.

HETI GLOSSZÁK

Megint a zsidó a hibás!...

Szovjetországról lesz szó cikkünkben. Arról az országról, emelylehet világon élő hiely, főleg a zsidók tízenhét eszterdeje hirdetik, hogy ott megszűnt a zsidókérdés. Megszűnt azért, mert hiszen ott tul vannak azok a „polgári ideológiához” idomított és annak megfelelő zsidógyűlöleten. Az „elvtárs” nem ismerhet faji vagy vallási lüönbözőségeket. Minden csakis és kizárólag materialista világrézel szemüvegén át kell néznie és csakis az a szempont lehet irányadó, hogy hasznos tagja e a proletár államnak valaki, vagy sem. Mi ezt sohasem írjuk alá minden fenntartás nélkül. A leghangosabb szalonbolsevik sem tudott megingalni benünket azon hitünkben, hogy a faji antiszemitizmus, főleg Oroszországban oly mély, hogy azt kártant még oly sok „ész-okokkal” sem lehet.

Egy hírt reptett világra a „Daily Express” című angol lap. És ez a hír, mint való villám világít be, a külvilágtól nagyjából elzárt Szovjetországra ez irányú felfogására. A Kirov megöletésével kapcsolatos írtóhadjártaiban a lap szerint bizonyos zsidógyűlölet és pogromhangulat lett urrá Szovjetországra is. A „leningradi centrum mozgalma” fellütnöden sok zsidót juttatott szerephez. Állítólag a letartóztatottak 40 százaléka zsidó. Sőt, a mozgalom fő irányítói, Zinovjev és Kamenev is zsidók. Nem szólva a Franciaországban élő emigrált Trockytól, aki — szintén zsidó.

De még ezen felül az is megleltörtelt ami a fal-oroszok előtt még „gyanusabbá” tette a zsidók szerepét, hogy a Kirov meggyilkolása miatt kivégzett kommunisták között négy zsidó is volt, névszerint Sergej Mandelstamm, Vladimir Lewin, Ljewe Sosischki és Ljewe Chanik. Ezek ugyan haláluk percéig is hangoztatták ártatlanságukat és esküdöztek, hogy fogalmuk sem volt arról, hogy Kirovot meggyilkolják, azért mégis felakasztották őket.

A fontos, hogy a közhangulatban sikerült elhinteni azt a hitet, hogy ez az összeesküvés főleg zsidók műve, ők akarták a mai szélső bolsevik rendszert felváltani. És ez elég a tömeg félrevezetéséhez. Annak a tömegnek a megszédítéséhez, mely nem szűnt meg lelkében egy percre sem antiszemita lenni. És erre kezdtek verni a zsidó proletár testvéreket is a leningrad-gyárakban. A murkás „testvérek” megvertek a „zsidó munkás” testvéreket. Az egyenrangúnak híresztelt zsidó prolit. Nem a „kapitalistát”, hanem a zsidót.

Alapított 1823 évben.

Alapított 1823 évben.

Részvénytőke Lei 192.000.000

BARCELONA 1929 LEGMAGASABB KITÜNTETÉS: DISZOKLEVÉL.

Brassói posztó- és divatárugyáarak

SCHERG VILMOS

és Társai R. T.

Ajánlja mérsékelt árak mellett elsőrangú gyártmányait ur- és női divatszövetekben, melyek legfinomabb és kifogástalan kivitelük folytán vetekednek minden tekintetben a külföld legjobb gyártmányaival.

Gyári lerakatok:

BRASSO: Főter. KOLOZSVAR: Calea Regele Ferdinand 24 sz. TEMESVÁR: Str. Alba Iulia. GALAŢI: Str. Domnească 1.

A világsajtó részletesen ír a zsidóellenes orosz dolgokról. Nem lehet e percben és innen megállapítani, hogy ezek szá százalékban fedik e a valóságot. De az „ujjuktól” nem szopják azt a „Daily Express”, meg a többi világlap. Az bizonyos, hogy a két zsidó, Kamenev és Zinovjev száműzetésbe mentek. Az bizonyos, hogy négy kivégzett van, akik zsidók voltak. Meg kellett halniok, mert Kreml véreskezű urai így akarták. Nekünk semmi közünk hozzá. Ahogy nem hozsannárunk, amikor Litvinov világsikereket ér el és nem tekintjük zsidó erénynek. Ézen úgy nem sirunk, ha zsidókat, mert szembeszállnak a rendszerrel, a mai rendszerrel, üldözik. Ez valóban egészen belső orosz ügy és mert ezek a Kamenevek maguk is tagadják szélsőséges elokvenzával zsidó mivoltukat, miért is álljunk mi oda véderi őket? De egyhez mégis van közünk. Ahoz, hogy mégis felüti fejét ott is a „zsidókérdés”. A zsidó munkásokat megverik a kolégák, mert — gyűlölik a zsidót. Miért gyűlölik a bolsevik zsidót? Mert esetleg szembeszállt Stalinnal. És akkor már nem teljes jogu elvtárs. Már nem az a testvér, akil kéblükre ölelnek. Akkor a megvakart oroszból dühöngeni kezd — a kozák. A kozák, amelyik szive mélyén sohasem szűnt meg gyűlölni a zsidót. Szabadság helyett terror, egyenlőség csak bizonyos kategóriákban, testvériség — a zsidókig. Minden megintog, minden felállított téma, pártfegyelem, „proletár-testvér”, amikor zsidók esetleg disszidálnak. Akkor

Kamenev pusztuljon — mert zsidó. Zinovjev is — mert zsidó. És felharsan a vörös Moszkvában — az üsd a zsidót. A régi „fekete százaktól” ottmaradt fekete szellem és a vörös minium alól kivillan a rozsdá, az az évszázados antiszemita rozsdá, amely ugy-látszik örökidőkre megfertőzte az U. D. S. S. R. t is, a nagy szovjetrepublikát is, amint-hogy marja, marja kegyetlenül az egész „művelt” és „műveletlen” világot...

Ahogy Berlinben becsapták Mr. Brundage-t...

1936-ban nagy sportesemény lesz Berlinben. Ott tartják meg a nagy nemzetközi olimpiádot. Mi nem vagyunk sportlap és bár mi is valljuk, hogy ép testben lakozik az ég lélek, azért mégsem hirdettük azt, amit sokszor hirdettek zsidók is, hogy első a zsidók testi kvalitása. A „Muskeljudentum” hiva-gyunk, de nem annak rajongói, hogy egy ilyen olimpiádon, sok zsidó hozzon dicsőséget idegen színeknek. Ezt azzal kapcsolatban kell előljáróban elmondjuk, mert ismét hir jön szép Hitlerorszából. A hir pedig úgy szól, hogy a német sportvezérek csunyan becsapták a new-yorki kiküldötttel, aki az oltani szervezettől azért küldetett ki, hogy felülvizsgálja, vajjon zsidó sportemberek résztvehetnek e majd a jövő évi világversenyen.

Azt kérdezheti a zsidó olvasó, hogy vajjon mit érdekl ez az amerikai sportolókat. Eze a figyelmes újságolvástól talán nem kell

J. L. Percz: A gabbe halála

— Chaszid-legenda. —

Bágyadtan, fáradtan a munkától — a hitközségi munkától — tért haza Rabbi Jochanan.

A konyhában már megérezte kedvenc ételének az illatát és sietett egyenesen a feleségéhez a szobába. Szasze azonban nem fogadta nagyon szívélyesen.

— Hozott Isten, te Slemiel! — zsörtölődött szeliden, mikor férje belépett.

— No micsoda harag ez, fiam? — kérdi a gabbe székre dölve.

— Még kérdezed! — Te Slemiel, mikor szándékoszól te már magadért is tenni valamit? Örökkösen más dolgában futkározol!

— Hát mi dolgom van nekem? — csodálkozott a férfi. Gyerekeink, hála az Egnek, saját házaikban laknak, magunk sem ismerünk hiányt, hát mit csináljak én?

Széjjel nézett egy kicsit a szobában, aztán folytatta:

— Az ágy, úgy látom, vetve van, a padló fényes — segítségem nélkül. Hozzá se nyultam a falakhoz és még sem látok rajtuk pókhálót. Az asztal terítve: hófehér abrosz, a kéksek, villák ragyogók, aransyárga bor s ez mind...

— Ugyan ne gunyolódj, menj mosdani!

— Nem, Szasze, — szól a férfi megkomolyodva. Nem eszem addig, míg be nem bizonyítom neked, hogy nekem igenis a templomban van sok tenni valóm s nem itthon.

Hát ki foglalkozék a hitközség ügyeivel? Talán Jasszel, a boltos, ki alig ér rá enni. Vagy Jechiel, a gyűrűs, ki egész héten a falvakat járja. Vagy azok a szegény kézművesek, kik véres verejétkkel szerzik, jobban mondva nem szerzik meg a mindennapi kenyeret?

— Jól van no, hiszen nem haragszom már.

— Nos hát én be akarom bizonyítani, hogy én igenis magamért dolgozom. Nézz az én fehér szatállamra és pajeszomra! Tán nagyon fiatalnak látszom? Nem gondolod, hogy itt az ideje, mikor már gondoskodni kell egy kis — utravalóról...

— Uraivaló? Micsoda utra...? — kérdi Szasze ámulva, de hirtelen megértette, mire céloz a férje s ijedten kiáltott fel: Isten ments, mit beszélsz te!

— Nem kell félni, fiam. Te sem vagy már husz éves, — mondja melancholikusán, ez letagadhata lan. Mit felelünk, ha majd ott lent kérdezik: mit csináltunk itt lent? Azt mondjuk talán! ettünk, ittunk? És mit szól ehhez a jó Isten?

Te persze eldicsekedhetsz neki: árvalányok kiházásításával...

— Hallgass te, hallgass, — kiáltott Szasze, ki félt, hogy jótéteményei emlegetése által a másvilágon kisebbedik a jutalma.

— Azért hát én is akarok valamit csinálni...

— Jól van, jól, de most már menj mosdani.

— Még egy szót fiam, ha már a tárgy-

nál vagyunk. Mondj emlékszel-e még arra az ezüstszegélyű bársonyruhára, melyben a chupa alá...

— Istenem, hát hogy ne emlékeznék rá!

— Nem ajándékoznák azt oda paróchetnek a frigszekrényre?

— Oh igen, — mondta az asszony meghalva. — Megyek hozom.

— Várj csak egy kicsit! Én már — elvittem.

— Te, te — tolvaj, — tréfálkozott könynyei között mosolyogva.

A gabbe szeliden megsimogatta az arcát és ment mosdani.

És éjjel igen boldogan, megelégedett lélekkel lefeküdt s csendesesen elaludt.

A gabbe mélyen alszik és a lelke felszáll az égbe, letelepedik egy kikészített könyny mellé és jobbkezevel a jobboldali lapra (a jócselekedetek lajstromába!) beírja a következőket.

Hétfő, Teruma-szidra... év. Én Jochanan, Szasze fia, egész nap szent ügyekkel foglalatalkodtam, mert úgy gondolkodtam, hogy az nem járja, hogy én és Szasze feleségem kőházban lakjunk és az Isten háza dülőfélben legyen. Hozattam tehát munkásokat, kitataroztattam, kimeszeltettem. Beállítottam új padokat és új asztalt.

A hitközségi perselyben volt kétszázötven forint, én kiegészítettem — háromszázra. Az én áldott feleségem menyasszonyi ruhájából paróchetet csináltattam.

emlékezett, de aki nem emlékezik, azt itt emlékeztetjük, hogy az amerikaiak nem akarják résztvevni az olimpiáson, ha az árja-paragrafust keresztülvisszik a sportok terén is. Olyan nagy volt annak idején a felzudulás az Egyesült Államokban, hogy egyszerűen lemondták a részvételt. Végül enyhült a helyzet és egy urat kiküldtek a „helyszínen” való tanulmányozásra. Mi történt? Mr. Brundage elment és jelentette, hogy nincsen semmi baj. Nem nyomják el a zsidókat a sportok terén.

Mi ezzel szemben a mezelen igazság? A 4000 német sportoló között, ird és mond 7 zsidó akad. Amíg a Mister ott volt. Alighogy elhagyta a német határt levelet kaptak a hét zsidók... Nem felel meg sportképeségük az előírt követelményeknek, tehát menjenek ki a zsidó sportpályákból. A 36 németstadionból már akkor el volt zárva 22, amikor az amerikai ott volt. Azután a többi 14 bejáratahoz is odakerül az ominózus tábla. „Nem árják és színesek” nem léphetik át a stadionok küszöbét. November 12-én rendelet ment minden egyesülethez, amelyben legszigorúbban eltiltják az árjaknak, hogy zsidó sportolókkal érintkezzenek.

És megjelennek a nagy plakátok is minden sporttéren. Ezek gyönyörűen írják a zsidókról. Így: „Zsidók nem kívánatosak a német sportban! Főústegek is! A zsidók azt akarják, hogy a német faj elpusztuljon. A zsidók okai a fajt szegyennek! A zsidók vérszibók és a német munkás kizárkányofoi! A zsidók becstelentik meg a német lányokat és asszonyokat! A zsidók okai a sok háborúnak! Zsidók okai a német szerencsétlenségnek! Ki a zsidókkal!

Igen, ez a linomhagyu kis förmedvény. De erről Mr. Brundage nem tudott. Mert őt vitték egyik helyről a másikra, egyik bankettől még nem kelt fel, amikor már várta a jó burgundi a másikon. Nem árja ne is látta németországi tartózkodása alatt az amerikai kiküldöttet. Amerikát félrevezették. Amerikát becsapják a náciak. És Amerika hagyja, hogy becsapják. Zsidó versenyző nem lesz 1936-ban a németek között. Mit kívánjunk ezért a németeknek? Nagyon ózót, de nagyon emberit. Ne segítse őket a Sors, meg a Jószerencse, hogy egyetlen egy olimpiai számban is győzzenek. Ellenben mindenütt az idegen színekben vagy kék-fehér színekben versenyző zsidók verjék meg őket. Igen, ők verjék meg őket — és az I-ten!...

Mister Cohen megmenti Angliát

Mister Cohen, angol állampolgár, a brit birodalom egyenrangú fia, amint arról neve azonnal tudósít — zsidó. Mister Cohen zsidó, de megmáshatatlán fajt jellegére egyáltalán nem gondol emelkedett büszkeséggel. Sőt, ha

Emlékezz meg róla is kegyesen, lelkek Ura. Az egész templom nyugog a tisztaságtól és ezentul úgy lesz mindig, mert megparancsoltam a samesznek, hogy estére, nehogy minden kóbor csavargó lanyát üssön benne”...

A lélek még ir és ime egy másik lélek melléje telepedik és a baloldali lapra (a bűnök lejtromába) írja a következőket:

„En Berl, Judit fia, hetven éves törődött, vén ember vagyok. Mig birtam, véres verejtékekkel dolgoztam, de erőm elhagyott, megöregedtem és kénytelen voltam kéregetésre adni magamat. Ma egész nap nem ettem, mert csak száraz kenyeret kaptam és nekem már alig alig van fogam. Fáradtan, éhesen börtörkálom L. városból G. be és erőtlentül összegyogtam a templom bejárata előtt. Könyörögtem a samesznek, hogyja nyitva a polis (templomi előszoba) ajtaját, de ő meg sem nézett. Haragosan rám mordult: menjek, keressék magamnak szállást. Neki parancsa van a gabbetól, hogy ne engedje át I-ten házat kóbor csavargóknak...”

Alig ment el a samesz és én összeesem és most megfagyok, éhen halok... Hát mond meg, nagy I-ten: kinek van nagyobb szüksége a templomra, neked vagy nekem?”

És végig bugott egy hang az égi törvényszék csarnokán: bíró elé álljon mind a kettő!...

Reggel halva találják: rabbi Jochanert, a gabbet — az ágyban és az öreg koldust — a templom küszöbén.

valamire egyáltalán büszkeséggel gondol, az kizárólag honfiai jellege. Mister Cohen ugyanis mindenekelőtt angol hazafi, szívét az angol jelen és jövődől tölti be, Cohen ur csak azután tudós, vagy publicista, családapa, vagy sportsman, — és főként csak mindezek után — zsidó. Mister Cohen nem szívesen zsidó legutóljára sem, de sajnos kénytelen vele. És ha már kénytelen, akkor igyekszik kicsit kelemellenkedni, „objektívnek” lenni, védeni az angol szellemet — a zsidó befolyás ellen. Mister Cohen ugyanis több mint százszázalékos angol, aminthogy a Herrn Cohn ot is több, mint százszázalékos németek voltak. És noha Mister Cohen egy konkrét személy, klaszikus típusát képezi a hazafiaskodó asszimilánsok ma már kisded régeinek, amely szüntelenül tuhangsulyozza a nemzeti érdekeket és ferdebb szemmel néz a külföldről bevándorló zsidóra, mint Mosley, vagy Codreanu. Mister Cohen típus. Egy hanyatló zsidó társadalmi réteg képviselője, akiknek eszméivel a valóság mindinkább csufot üz és irgalmatlanul eltapossa hju életüket.

Mister Cohen így akarta szolgálni a brit hegemonia érdekelt: Az ox ordi egyetem meghívta a római nyelvek tanszékének betöltésére Prof. Eduard Fränkel menekült német zsidó tanárt. Az angol sajtó csendben és megértően regisztrálta az eseményt, mert Fränkel professzor európaszerite híres, nagyképzeltségű tanár. Nem tűnt fel az eset különösen senkinek. Természetes volt. Végülre Anglia képviseli még ma is a haldokló európai demokrácia legszilárdabb erőtítményét. Mister Cohen azonban, mint az oxfordi egyetem régi polgára, különvéleményt jelentelt be a „Daily Express” hasábjain: „Sulyos hiba, hogy ez a meghívás megtörtént. Fränkel ur ugyan lehet kiváló tudós, de nincs e talán Angliában hasonló képzettségű angol tudós is? Anglia ugyan továbbra is menedéket nyújt a menekülteknek, de minden bizonytal helytelen, hogy az oxfordi egyetemen ilyen felkősségteljes állást egy külföldi idegen töltsön be”.

Ismételjük Mister Cohen, aki ezeket a sorokat leírta, szintén zsidó. Zsidó Mister Cohen, aki fajkérdést csinál egy menekült német-zsidó tudós katedrájából. Mister Cohen azonban megkapta cikkére a méltó választ. Nem zsidó szervezet, vagy tekintély szállott szembe zsidóval és emberlelten nyilatkozatával. Mister May színárja angol tudós, aki még Cohen urnál is régebb oxfordi polgár, választott cikkére: — Kétkedem, hogy akár egyetlen nemzsidó oxford polgár aláírta volna ezt a cikket. Cohen ur, bár maga is zsidó, méltatlanul lámad egy érdemes zsidó tudóst, ami az angol kulturembertől teljesen idegen... Cohen ur érzésvilágától igen messze akarom magamat tudni.

Mister May válasza gyilkosan rátapint a Mister Cohenek alacsonyrendű mentalitására. Az angolnak nem jut észébe, hogy fajkérdést csináljon a tudományból, de a Cohenek vállalkoznak rá. Pedig a Mister Cohenek már megérhetnék egyszer, hogy ebből a mentalitástól csak megvetés sugárzik feléjük minden oldalról. A Cohenek ne vállalkozzanak mindig hazamentésre, mert a mentés közben, ők maguk merülnek el menthetetlenül a megvetés ingoványába...

Az eszperántó és az árja nagymamák.

Rendszerint az örületben is van rendszer. Az örületnek is meg vannak a maga összefüggő lételei, kifejezési formái, eg másbkapaszkodó kerekelt. Az örületben is van logika. Mert ha ellentmond is a józan valóságnak, de nem mond ellent önmagának. Az örület önmagában szerves és összefüggő egészet alkot. A nemzetiszocialista örületet azonban már definiálni sem lehet. Ebben az örületben már nincs rendszer, nincs összefüggés, nincs logika. A nemzetiszocializmus már az örület örületje lett.

Miután igalmes kutatás indult az árja nagymamák után, miután elűzték állásukból Németország összes tudósait, művészeit, íróit, hivatalnokait és portásait, ha nem igazolták az árja nagyszülők egykori létét, mintán maglyára rakták a német szellem összes értékeit, ha fajilag, vagy nemzeiközileg gyanus volt, — most végre mindezek után felfedezték a zsidó Zamenhofot, az eszperántó nyelv megteremtőjét.

Be linben ujra megalakult az eszperántó egyesület és a német sajtó lelkes hangon ünnepli Dr. Zamenhofot születése 75-ik évfordulója alkalmából. Zamenhoff már halott, de szelleme és munkája él és a mozgalom, amelyet elindított, egyre nagyobb méreteket ölt. Dr. Zamenhof ifjúságát olyan lengyel városban töltötte, amely hemizsegelt a különböző nemzetiségektől és valóságos nyelvi Babel uralkodott benne. Minden második ember más-más nyelven beszélt. A nyelvi korlátok rendkívül nagy nehézségeket támasztottak az emberek egymással való közlekedése elé. Dr. Zamenhof humanista szellemét ez a környezet termékenyítette meg arra, hogy nemzetközi nyelvet teremtsen és ezáltal lehetővé tegye a föld népének fokozottabb megértését. Megteremtette az eszperántó nyelvet, amely azóta mozgalommá lett és a humanizmus megériés, béke és szeretet eszméit szolgálja. Dr. Zamenhof nevel az eszperántó ma már zászló az emberiség nemzetközi megértésének harcában.

És ez Zamenhof most befutott a Harmadik Birodalomban is. Annak dacára, hogy zsidó, hogy humanista, hogy nemzetközi, hogy gyökeres elleníte mindannak ami ma Németországot és a nemzetiszocializmust jellemzi. A sajtó ünnepli és hozsanát zeng fölötte és természetesen elhallgatja, hogy zsidó. A barbarizmus meghajtja véres zászlóját a humanizmus előtt.

Csak hogy eltöl az ünnepléstől a humanizmus, Zamenhof és az eszperántó szintén véresek lesznek és beszenyeződnek. A német eszperántó egyesületnek ugyanis csak azok lehetnek tagjai, akiknek árja nagymamájuk volt és akik ezt igazolni tudják. A zsidó Zamenhof humanista zászlójára csak árják tehetik le az esküt. Ha az eszperántó nyelv megteremtője ma élne, nem lehetne tagja a berlini eszperántó egyesületnek. A zsidó humanista szellemét meggyalázta a nemzetiszocialista örület fajteóriája.

A bárbar kezében a legnemesebb eszme is gyilkoská válik...

Baltazár püspök a zsidókórházban kezelteti magát...

A pesti lapok bizonyos „elégítéssel” állapítják meg, hogy Baltazár püspök, egészségének helyreállítása végett a pesti zsidókórházba veszi igénybe. Baltazár püspök valóban nem mindennapos egyéniség és sokat tett a magyarországi zsidóság érdekében és bizonyára a zsidóság jó egészségét kíván neki, mert feltétlenül megérdemel minden szeretetet és nagyra becsülést.

De nem tesz jó szolgálatot sem a beteg főpapa, sem a zsidókórháznak, sem a „liberalizmusnak”, sem a zsidóságnak, ha ki-poentírozzák azt a lényt, hogy a református püspök befekszik a zsidó kórházba. Baltazár püspök nem lett volna kevésbé liberális, ha velelenten nem zsidó kórházba fekszik, hanem katolikus, vagy református kórházba. A pesti zsidó sajtó illetőleg az „izraelita” aláfestésű sajtó egyrésze felujjong arra a lényre, hogy zsidókórházhoz van bízalma a reformátusok tudós püspökének. Az ilyen cikkek pedig épen úgy bánják a zsidó önértéket, mint az antiszemita cikkek. Hatásuk pedig csaknem azonos azokéval.

A zsidó kórház kiválóságáról tesz tanuságot, amikor a liberális püspök oda befekszik. De ez nem ujság előttünk, hogy a zsidók kiváló orvosok. Így van ez már időtlen idők óta. És ha ezt Baltazár is megteszi, akkor nem rosszabb, mint az a sok pápa és uralkodó, akik évszázadokon át zsidók tudományát vették igénybe, amikor ők, vagy családjuk beteg volt. A meggyilkolt orosz cár csak nem volt zsidó barát, de a cárevitshez mégis Israels tanárt hivatla annak idején Berlinből. Gyógyítani tudunk mi, mindenféle nyavalyát és testi sebet. Ezzel szemben rengeteg olyan lelki sebet ütnek állandóan rajtunk, hogy annak meggyógyításához minden zsidók orvostudományára kevés. Még a Baltazár püspök filozofizmusára gyenge gyógyír. Jó hogy meg van, mert egy barát többet ér, mint egy ellenség, de nagy örömujjongást csapni eméért zsidó kórházba veszi igénybe, jellemző arra a pesti mentalitásra, amely legfőbb ideje volna, ha ebből a kaizenjammerből egyszer felébredne...

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:

WASSERSTROM SÁNDOR

A „Népünk” cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Sevath 14, január 18.

Szombat: Sevath 15, január 19. שבת שירה

Heti szidra: בשלח

Heti háftóra: ודבריה

Szombat kezdete:

Üzlet bezárás 4.45

gyertyagyújtás 4.55

Istenisztelet kezdete 5.00

Szombat befejezése 6.00

— Restaurálták Eszter királynő mauzóleumát. Sanghájból jelentik: Az itteni perzsa konzul e napokban fogadott egy Kínában lakó perzsa zsidó küldöttséget. Beszélgetés közben a konzul elmondta, hogy a perzsa kormány teljesen átépítette Hamadánban Eszter királynő mauzóleumát, melyet a zsidóknak az utóbbi időig nem volt szabad meglátogatni. A restaurálást a perzsa népművészeti minisztérium vitte véghez 35.000 font költséggel. A sír fölé gyönyörű palotát emeltek, amelyben nemzeti könyvtár és muzeumot rendeztek be, ahol össze fogják gyűjteni az Achaszéros király korabeli emlékeket és antikvitásokat. A perzsa kormány tervbevette, hogy gyönyörű szobrot készítsen Eszter királynőről, melyet ugyancsak a muzeumban fog elhelyezni.

— Cur Salom jegyzők figyelme. Az utolsó hetek folyamán egész Erdélyt bejárta Cur Salom ügy kedvező elintézésének híre. A Cur Salom ügy miatt éveken keresztül egyes Keren Hajjeszód jegyzők, sőt cionisták is üzlet illették a cionista munkát és Keren Hajjeszód hozzájárulásai fizetését. Ez az abuzus most a Cur Salom ügy rendezésével véglegesen megszűnik amelynek jó kihatásait minden bizonnyal az ezévi KH kampány lefolytatása alkalmával is tapasztalni fogjuk.

— Az altonai zsinagóga 250 éves jubileuma. Az Elbe menti altonai zsidóság az elmúlt héten ünnepelte zsinagógájának 250 éves fennállását. Ez a történelmi templom egyike a legrégebbi németországi zsidó imaházaknak, amely még ma is hivatalának szolgál. Történelmi feljegyzések szerint 1641 évben kapott az altonai zsidóság Dánia királyától engedélyt, hogy magának imaházat építsen és rabbit válasszon. Ennek az engedélynek alapján építettek 1682. évben Robbi Meschulam Salman főrabbiága alatt, Hamburg határában, közel a kőöblöz egy zsidó templomot 1711. évben a zsinagóga nagyrésze egy dühöngő tűzvésznek esett áldozatul, míg a fennmaradó rész sokat szenvedett a svédok uralmától. Ennek emlékéül viseli még most is az a három ágyugolyó, amely a templom falaiba belőve a svéd ágyuzástól ered. Ez a zsinagóga, éppen úgy, mint a pápai „Alneuschul” mélyen a föld színé alatt fekszik és több lépcső vezet alá a templomba, mintegy jelképezve a zsoldár amaszavait: „A mélységből fohászodunk hozzád, óh örökkévaló”. Földisé a zsinagógának, az 1860-ból származó „Menorah” ajándékozás képezi, amely szakértők megállapítása szerint jóval régebbi eredetű, mint maga a templom.

— Jan Kiepura is zsidó? Párisból jelentik: Abból az alkalomból, hogy Jan Kiepura, a híres énekes nagy erőlködéseket tesz, hogy Hitlerék észrevegyék, felcicsóli a nemzeti szocialista eszmét, tárgyalt Göringgel egy német nemzeti opera létesítéséről stb., a párisi „Osekul” című lap kigunyolja Kiepura szimpátiát Hitlerékkel szemben és kijelenti, hogy a Hitlerbarát Kiepura — zsidó. A lengyel lapok védelmébe veszik Kiepurát és azt írják, hogy Kiepura nem zsidó, hanem csak zsidó anyja volt. Persze elfelejtik, hogy Németországban ez elég ahhoz, hogy véget érjen Kiepura karrierje. Ezekután Kiepura egy szép napon két szék között a földre fog esni.

Palesztinába akar utazni?

Forduljon azonnal a „Levant” utazási részvénytársasághoz, București, Strada Smârdan 11, vagy az ország különböző városaiban lévő képviselőihez, amely Önnek egy kényelmes, biztos és rendkívül olcsó utazást biztosít.

LEVANT

utazási részvénytársaság

București, Str. Smârdan 11. Telefon: 329—83.

Képviselői:

Cluj, „Hermes”, Cal. Reg. Ferdinand 13. Oradea, Str. M. Filipescu 13. Sibet, Piata Unirii 25. Petrosani, Strada Budai Deleanu 1. Huedin, Koha Jicchák. Satumare, Katz Heinrich. Dej, Isák Samu.

— Elfer professzor megkapta az ígért szívizsgálógépet Freund Chaimtól. Illetéke: helyről arról értesítenek bennünket, hogy kiegészítéssel korábbi cikkünkre, amelyben megírtuk Elfer tanár honorárium vitáját Freund Chaimmal, a napokban elhivaták ismét a cluj-i tanárt, hogy megvizsgálja a beteg Freund Chaimot. Ez alkalommal közölték vele azt is, hogy a kért gépet megvették és a napokban meg is kapja azt Elfer professzor. A gép, amint benfentesek mondják 140.000 leibe került és ezzel teljes mértékben elegendő lett a Freund család korábbi ígéretének. Tartozunk az igazságnak azzal, hogy ezt az örömdolgot hírdő a nagyközönséggel közöljük.

— Hatósági rendszabályok a rituális-gyilkosság uszítások ellen. A lengyel hatóságok erélyes rendszabályokat léptettek életbe a fehérorosz vidékeken elterjedt rituális-gyilkosság uszítások ellen. Koblniki falucskában egy gyermek halálával kapcsolatban az a mese terjedt el, hogy rituális-gyilkosságnak esett áldozatul, dacára annak, hogy hivatalos orvosi vizsgálat megállapította szerint „a halál-eset okát, az éhség” képezte. A „Gazeta Warszawska” jelenti, hogy a parasztság felületlenül meg van győződve, hogy rituális-gyilkosság történt. A környező zsidó városokban ragypánik uralkodik a parasztság magatartása miatt.

— A svájci horogkeresztsek állítólag hamis eskü miatt feljelentést tettek dr. Chaim Weizmann, dr. Ehrenpreis, dr. Mayer Ebner és a többi eddig kihallgatott tanuk ellen. Berlinből jelentik az ITA: A németországi nemzeti szocialista sajtó híradása szerint a „Volksbund”, a svájci nemzeti szocialisták szervezete büntető feljelentést tett a berni ügyészségnél hamis eskü miatt dr. Chaim Weizmann professzor, dr. Ehrenpreis stockholmi főrabbi, dr. Mayer Ebner, dr. Bodenheimer, dr. Farbstain, Miljukov ellen. Az említett kiválóságok — amint tudvalevő — a „Cion” hírcseinek jegyzőkönyve ügyében a berni bíróság előtt folyó perben vallomást tettek és valamennyien eskü alatt vallották, hogy ezeknek a hamisított pamfleteknek semmi vonatkozásuk a bázei cionista kongresszussal nincs. A „Volksbund” vallomása miatt büntető feljelentést tett ellenük és a németországi sajtó még azt is tudja, hogy a feljelentők „a büntetés előrelátható nagyságára való tekintettel” a nevezettek letartóztatását is kérték. Nincs kizárva, hogy az egész közlemény csak a németországi náci sajtó kitalálása, így akorván ellensúlyozni azt a nagy blamázs, amely a berni tárgyalás kapcsán megindult nagy antiszemita akció érte a legelőkelőbb tanuk leleplező vallomása által.

— Ne fogadjon el mást, csak valódi „DIANA” sósborszeszt.

— Halált követelnek a moszkvai zsidó ellenforradalmároknak. Moszkva. A belügyi komiszió hivatalos jelentése szerint a vizsgálat megállapította, hogy a Kirov elleni gyilkosságot az az illegális szervezet készítette elő, amely közel áll a Trotzkyj, Kamenev és Zinovjev csoporthoz. Az összeesküvést előkészítő 15 vezető személy között letartóztatták a zsidó Suckit is, az ifjú kommunista volt vezértitkárt, továbbá Lewin volt zsidó agrárnépbiztos is. Átadták őket a hadtörvényszéknek. A leningradi kerület páriservezele követelte, hogy Zinovjev, Kamenevet és az összes társukat iléjék halálra.

— Lady Emma Louise Rothschild meghalt. Londonban 90 éves korában meghalt Lady Emma Louise Rothschild, Nathaniel Mayer Rothschild báró özvegye és a frankfurti Karl Rothschild báró leánya. Férje az első zsidó volt, aki az angol „Peer” méltóságot megkapta. Az elhunyt matróna fia Lionel Walter a második Lord Rothschild, aki élénk részt vesz a zsidó mozgalmakban és aki részese volt a Balfour deklaráció létrehozásának, amely biztosította a zsidók elvülhetetlen jogát Palesztinához. Apósa Lionel Nathán Rothschild báró volt az első zsidó tagja az angol alsóházak.

— A Lessing profesor meggyilkolásának feldicsérése miatt 3 heti fogház. Teplitz Schönauban (C. S. R.) Dobrovsky Franz szerkesztésében megjelenik, egy „Beobachter des deutschen schaffenden Volkes” c. uszító folyóirat. Ennek egyik cikkét a leitmeritz állománygyészség inkriminálta és a védtörvény 16 paragrafusa értelmében, vádat emelt ellene. Prof. Theodor Lessing meggyilkolásának feldicsérése miatt. A leitmeritz kerületi bíróság kerületi, bíróság ezért 3 heti fogházra ítélte el. Az ítélet ellen benyújtott semmisségi panaszt, most a brünni felsőbb bíróság végleg elutasította és így az ítélet jogerősé vált.

— A 19-ik cionista kongresszus 1935 nyarán lesz megtartva. A Lemberghen megjelenő „Cawla” c. cionistalap értesülése szerint a Jewish Agency politikai vezetője, Ben Gurion egy sajtóküldöttség előtt kijelentette, hogy a legközelebbi (XIX) cionista kongresszus még ez év nyarának folyamán lesz egybe hívva és előreláthatólag a mostani kongresszus is Prágában fog lefolyni. Ebből az alkalomból az Executive nevében, an ak a reményének adott kifejezést, hogy az általános akarások és az erők egységesítése útján, még napjainkban meg fogjuk érní a cionizmus teljes megvalósítását.

„HÖFER” hintőpor

1. számú gyermekeknek,
2. számú hölgyeknek,
3. számú test izzadása ellen

uj csomagolásban

ismét kapható!

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureștiben

KATZ orth. restaurant
בשר כשר
BUCUREȘTI, Str. Carol 32. I. em.

Közvetlen a Gara Nord szomszédságában

Hotel IMPĂRĂȚUL TRAIAN (Terminus)

szálloda

București, Calea Griviței No. 177. Telefonok: 3-5214 és 3-0088

— Az erdélyiek találkozóhelye Bucureștiben! —
Elsőrangú szálloda, felvonóval, központi fűtéssel és meleg vízzel minden szobában. A szálloda egész személyzete beszél magyarul és németül. — A bérszolga minden vonal érkezésénél a pályaudvaron van és díjmentesen szállítja a szállodába a vendégek poggyászait

PALESZTINA

II. Lipót belga király üdvözli az »Albert király-erdő« létesítésének akcióját. A múlt évben tragikusan elhunyt Albert belga király emlékeztetére létesítendő erdőültetvény akció, amit báró Empám kezdeményezett, szép eredménnyel fejeződött be. Lipót király örömmel üdvözölte az akció sikerét, amit a zsidóság az elhunyt királyra iránti nagy kegyelme juttatott így eredményhez. Az erdő ültetésére a Kerén Kajemeth a „Balfour-erdő“ közelében bocsátott rendelkezésre megfelelő területet. — Az elhunyt Albert belga király egész életén keresztül a legnagyobb érdeklődéssel viseltetett Palesztina újjáépítése iránt, de általában rokonszenvvel kísérte a zsidó renaissance kifejlődését. Elhalozása után több lap reámutatott arra a történelmi érdekességre, hogy *Franciaország, Olaszország és a pápa felajánlották a belga királynak Palesztina koronáját.* Az „An'wepener Volkszeitung“ ban Huysmans az elhunyt király kebelbarátja ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy *Albert király a zsidóság iránti szimpátiából nem fogadta el Palesztina koronáját, mert amint mondta: „Ezt az országot a zsidóknak kell adni, hogy végre saját országukban élhessenek.“*

Külföldi konzulok protestálnak a palesztinai kormánynál, amiért megtiltották, hogy idegenek földet vásároljanak a haifai völgyben. A palesztinai kormánytól akkreditált külföldi konzulok memorandumot nyújtottak át a kormányhoz, amelyben tiltakozásukat fejezik ki azon rendelkezés ellen, mely szerint nem adnak engedélyt angol cégeknek, hogy a haifai völgykatonában földet vásárolhassanak. Ebben a memorandumban hivatkoznak a palesztinai mandátum 18. cikkelyére, amelyben határozattal ki van mondva, hogy gazdasági tekintetbe nem hozhatók semmiféle megszorításokat a népszövetségben helyet foglaló államok polgárai ellen.

24 órás munkaidő a haifai kikötőben. A haifai kikötőben bevezették a permanens 24 órás munkaidőt, hogy ezáltal is megkönnyítsék a bevándorlók kihajózásának gyorsabb lebonyolítását. Ezen rendelkezések életbelépésével kapcsolatban azt következtetik, hogy a kormány az a szándéka, hogy a bevándorlást Haifába koncentrálja.

Ismét tervbe van véve egy pánerab kongresszus megtartása. A bagdadi nacionalista arab notabilitások körében mozgalom indult, hogy ez év április havában Bagdadba egy pánerab kongresszust hívjanak egybe. Egy előkészítő bizottságot választottak, melynek feladata, hogy a Szíriában, Palesztinában és Egyiptomban lévő összes arab szervezetekkel a kapcsolatot felvegye.

A jeruzsálemi elmekórház 40 éves fennállása. A jeruzsálemi „Eszah Nasschim“ által fenntartott elmekórház a napokban töltötte be 40 éves fennállását. Az intézet 60 férőhellyel rendelkezik és 4500 font költségvetéssel dolgozik. A jubileum alkalmából a palesztinai sajtó méltalja az intézet vezető orvosának Dr. Hermannak és Jellyn elnöknek kiváló érdemeit.

Kirjath Chaim felépítése. A Dr. Chaim Arlosoroff emlékeztetére felépítendő Kirjath Chaim településre, amely a haifai parton fog emelkedni, már megkötötték a szerződéseket, 130 lakóház felépítésére, továbbá utcák és vízvezeték létesítésére. Ezen munkálatok 40.000 fontba fognak kerülni.

A „Palesztine Cold Storage Comp. Ltd. Tel-Aviv“ (Hűtőházak és jéggyár) megkezdte az előmunkálatokat egy Haifában megépítendő hűtőház részére. Erre a célra a kikötő közelében megfelelő földterületet szerzett.

Új középületek Haifában, Jaffában és Telavivban. A palesztinai kormány elhatározta nagy háromemeletes kormányépületek emelését Haifában, Jaffában és Telavivban. Ezen lesznek azután elhelyezve a kormányhivatalok egész sora. Az építkezés a legközelebbi időben kezdetét veszi.

Elégedetlenkedők megtámadják a bevándorlási hivatalt? Egy elégedetlenkedő csoport, akiknek a bevándorlási hivatal nem teljesítette abbeli kérelmét, hogy családtagjaikat Palesztinába kivehessék, megtámadta a Jewish Agency bevándorlási osztályát és az ablakokat, valamint a kezük ügyébe kerülő butorokat összezúzták. A rendőrségnek kellett közbelépnie, hogy a további zavargásokat megakadályozza.

Sajtókiállítás Telavivban. A Makkabiah megartásával kapcsolatban sajtókiállítást is rendeznek Telavivban, amely a sajtó fejlődését fogja bemutatni 70 évre visszamenőleg. Rendkívül érdekes látványosságot fog nyújtani a kiállítást 2000 cikk, amelyek a zsidó sajtóban különböző nyelveken megjelent. A kiállítás az elhunyt nagy zsidó költő Bialik emlékeztére lesz megtartva.

3.800 zsidó vándorolt be legálisan Palesztinába december havában. A legutóbbi bevándorlási kimutatás szerint 1934. december havában 3.800 zsidó vándorolt be Palesztinába legális úton. Az 1934. év végéig a hivatalos adatok szerint több mint 42.000 zsidó vándorolt be legálisan Palesztinába. Az 1933. évben ezeknek száma 30.327 volt. Eszerint az 1934. évi emelkedés az előző éviével szemben 40 százalékos volt ki.

„Egged“ Autóbusz-társaság, amely az autóbuszforgalmat bonyolítja le egy központi garaget építet Telavivban. Az építkezésre vonatkozó versenytárgyalást már kiírták.

A jaffai rendőrségen kipróbálták, az európai nagyvárosokban már meghonosított fényjelek bevezetését a forgalom helyes vezetésére. Terv szerint elsősorban Telavivban és Jaffában fogják azt bevezetni.

A főkormányzó látogatása Jaffában és Rechowothban. A palesztinai főkormányzó, Sir Arthur Wauchope meglátogatta Jaffa városát és intézkedett, hogy a kikötőben szükséges javítások munkálatokat azonnal megkezdjék. Jaffából a főkormányzó Dr. Chaim Weizman kíséretében Rechowothba utazott, hogy az ottani földműves kémiai intézetet meglátogassa.

325 jemenita zsidó érkezett Haifába, akik mindannyian megfelelő cserufikkával rendelkeztek. Érdekes, hogy egy család volt közöttük, amelynek 18 tagja van.

A tel-avivi polgármesterkrízis gyors megoldást nyert. A január hó 6-án megtartott városi tanács ülésén felolvasták Meyer Dizengoff polgármester beadványát, amelyben kijelenti, hogyha nem szolgáltatnak neki elégtételt, a munkáspárt részéről ért inzultálásáért, akkor nem lesz abban a helyzetben, hogy továbbra is elárhassa polgármesteri teendőit. A munkáspárt ugyanis egy gyűlés alkalmával odakiáltotta neki „Nashashibi“ (A jeruzsálemi, autokrata, arab polgármester neve). A városi tanács nagy többséggel, a munkáspárti szavazatokkal szemben, mindenben elfogadta Dizengoff kikötéseit és így a polgármesteri krízis gyors megoldást nyert.

A palesztinai kormány mocsaras területeket csapoltat le a beduinok számára. A palesztinai kormány elhatározta, hogy 500 duram mocsaras földet lecsapoltat, hogy azon beduinokat letelepítsen. A kormány gazdasági bizottsága előterjesztést tett, hogy a beduinoknak egy nagyobb kölcsönt engedélyezzenek, hogy Berscheba körül földet vásároljanak. A kölcsön egyben a terményárak fenntartását is célozza, hogy módjukban legyen a beduinoknak intenzív mezőgazdaságot folytatni.

Tel-Chajt ismét letelepedésre alkalmassá teszik. A Jewish Agency egy csoport német zsidó gyermeket, tízenöt-tízéves korúig, Tel Chajban fog letelepíteni. A Jewish Agency, német szekciója a Picával, amelynek Tel Chaj a tulajdonát képezi, egy 22 éves bérleti szerződést kötött. A Németországból idetelepített zsidó gyermekek, a szomszédos Nefar Gileadi Kvucza felügyelete alatt fognak állani, akik segítségükre lesznek a gazdasági berendezkedésben, és bevezetik őket a mezőgazdasági munkálatokba. A Jewish Agency német osztálya eddig ezer fontot investált a Tel Chajban lévő rozoga házak rendezésére, valamint a vízellátás biztosítására, hogy az új telepek szükséglettel illeszkedjenek. Tel Chaj épületei 1920 óta, amikor Trumpeldor és társai ott hazájukért elestek, lakatlanok voltak, csupán a földek lettek a Kfar Gileadi Kvucza által megművelve.

Palesztina lakossága napról napra nő. 1935 január elsején a hivatalos statisztika szerint 307.312 zsidó lélek lakot az országban.

Telavivban tüntettek a jidisch nyelv ellen. Egy telavivi klubban, ahol zsidó írók és újságírók konferenciát tartottak, egy fiatal emberből álló csapat berontott és lármázva tiltakozott a jidisch nyelv használata ellen az Erezben. A villanyt eloltották, az ablakokat bezúrták és a berendezést összetörték. Sebestülés nem történt. (Ezt a harcmódot a legélesebben el kell ítélnünk. A szerk.) A jidisch klub vezetősége (Rafalkes, Papirnikow) táviratilag tiltakozott a varsói zsidó Pen-klubnál a telavivi események miatt. — Egy zsidó íróból és kultüremberből álló társaság New Yorkban konferenciát tartott, hogy a jidisch nyelv ellen fellépő áramlatot eliensúlyozza és megalakították „A jidisch nyelv jogai Palesztinában“ címen egy ligát. A liga elnöke Ephraim Auerbach, titkára Bezael Shermann és egy több tagból álló választmány.

Negyvenegy új vállalatot létesítettek az utóbbi időben. A legújabb hivatalos kormánynyilatkozat szerint 40 új kereskedelmi cég lett újabbban létrehozva, ezek között 1 mérleggyár, egy feldolgozó, egy hajótársaság és egy csokoládégyár. Ezeknek a vállalatoknak a tőltőkéje 198.000 fontot tesz ki. 32 új kereskedelmi társaság létesült, ebből 8 Haifában, 3 a kolóniákon, 1 Jeruzsálemben és a többi Telavivban.

Az új bevándorlókat segélyező bizottság ülése. A „Vaad Leumi“ egyik gyűlésén egyhangúlag elhatározták, hogy az új bevándorlók felsegítésére egy bizottságot létesítenek, melynek feladata lenne, hogy a még tájékozatlan embereket mindjárt partraszállásuk után, az elhelyezés nehézségein keresztül segítsék. Dr. Grünbaum mutatóit reá ezen intézmény rendkívüli fontosságára és sürgősségére, amit az összes jelenlévők lelkesedéssel magukévá tettek. A bizottság tagjait a legközelebbi ülésen fogják kinevezni.

Palesztina gazdasági fejlődése. A „Palesztina Electric Corporation“ megtette az előkészületeket alapitőkéjének megduplázására és eszerint az eddigi egymillió font alapitőkét kétmillió fontra emeli fel. A társaság tervbe vette két erőállomás létesítését a Tiberiás vidékén. Az új állomások kiépítésétől az áramdíjak leszállítását várják.

A második Makkabiah előkészületeiben Dizengoff Tel Aviv i polgármester nagy munkát végez. Január másodikán sajtókonferenciát hívott össze, amelyen közölte, hogy az áprilisban megtartandó makkab'ádon 1000 aktív sportember 18 sportágban 20 országból fog résztvenni.

Látogassa meg Bucurestiben a „Luvru“ Szállodát

Str. Carol No. 4. (szemben a posta központtal.) — Telefon 307-92.

Teljesen újonnan átalakítva, a legmodernebb kényelem. — Szobák már 80 leltől kezdve. — Telefon — Fürdő — Hideg-meleg víz.

Egyesületi hírek

Brassóban a hideg tél beállásával, a jótékonyági egyesületek rendkívül széleskörű tevékenységbe kezdtek a zsidó nyomor leküzdésére. A Nőegylet, az OSE, a Wizo és Jung-Wizo együttesen dolgozik a szegények ellátásán. Ura megnyitott a már három év óta fennálló népkonyha, mely a legnagyobbjelentőségű hívatást látja be a nélkülözhető zsidó nyomorának enyhítésére. Itt Engelmann Leóné, az ortodox nőegylet elnöknője és Löwenthal kisasszony a népkonyha adminisztrátora fejtenek ki egyszerű munkát. A Népkonyha alapítója Elger Meisnie, a Wizo jelenlegi elnöknője. A népkonyha anyagi támogatásából derekasan veszi ki a részét az OSE. Ennek az intézménynek S: hl Arthuré az elnöknője, aki nagy ügy szeretettel viseli a szívén a népkonyha ügyét. Az első évben a neolog nőegylet látta el a népkonyha vezetést de most már az ortodox nőegylet is bekapcsolódott a munkába. Vértess Imréné, Friedaé, dr. Springerpé, Binderné, Wachtelné, Guttmanné és még igen sokan mások dolgoznak állandóan a népkonyha érdekében. Az elmúlt év nov. 30.ától április 30.ig 8080 ebédet osztott ki, míg ebben az évben, decemberben 1876 ebédet adtak. Természetesen adományokkal Rosenberg Simonné, Stecki Adolf né járultak hozzá a népkonyhához, a tűzfűt a Sziklás cég szállítja, Krebané pedig jelentékeny pénzáradékát nyújtotta a népkonyha megalakítását. A nőegylet tegnaponként 2-3 óráig töltöttek a népkonyhán és látják el a szegények ételmezését.

A pozsonyi zsidóságnak az elmúlt héten érdekes vendégei voltak. Frankl Adolf, magyarországi förendházi tag, Káhn Fraackl, magyarországi központi iroda elnöke, Fuchs Benjámin, oradeai (nagyvárad), valamint Kohn uzhorodi (ungvári) főrabbi, akik Sebretber Akkiba, pozsonyi főrabbi elnöklete alatt folytattak hosszabb tárgyalásokat az általános zsidóérdekű problémákról. Főleg azon tanácskoztak, hogy miként tudnák az erék jiszraeli Kolett anyagiakban erősíteni.

A sevlusi (Nagyszőlős) dajen kérdéssel már ismételen foglalkoztak, de az ottani szefárd elemek bekebelezése állandóan felszínre tartja azt. A csapi főrabbi elnöklete alatt összeült választott bíróság a béke érdekében, egy közvetítő egyezséget akart létrehozni, azonban az érdekeltek egy végleges határozat meghozatalát sürgették. Ennek folytán az ügy elintézése függőben maradt.

A pozsonyi ort. izr. hitközség legutóbbi válaszlása ellen több petíció futott be az országos hivatalhoz. Ezeknek bevizsgálása most van folyamatban. Az élénk érdeklődési kiváltott nagy tradíciójú zsidó hitközség ezen vezetőségi válságára még vissza fogunk térni.

A targul-muresi (Marosvásárhely) ort. izr. hitközség szefárd imandója a múlt hét szerdáján, az „Acze hachajim“ Jahzeitje alkalmával „Szlum has:sz.“ rendezett, ahol a város talmudtudósai nagy számban jelentek meg. Söfer Manó főrabbi magasszárnyalás emlékbeszédet tartott, míg Schöberg Dávid arabbi valamint Berger Sámuel gondnok tartottak nagyhatású beszédeket. A jól sikerült estélyen a Berger család látta vendégül a megjelenteket. Itt említjük meg egyben, hogy a szefárd templomban bevezették a gázfűtést, ahol a város tanulóit éjjel nappal meleg otthonban folytathatják tanulmányukat.

A bucaresti erdélyi zsidó hitközség már az elmúlt években — amint annak idején megírtuk — a vallásos zsidó nevelőmunka érdekében megteremtett egy Talmud Tóra iskolát, amelyben ma is ötven zsidó gyermek nyer kelendő lelki gondozást hagyományos hitű szellemben, három tanítói oktatás mellett. A nevelőmunkát teljesen ingyenesen végzi és így megmenti eme gyermekeket a zsidóságnak. Nemrégiben a Talmud-Tóra iskolában vizsga volt megtartva a hitközség agilis és áldozatkész elnökének Wankler Mórnak vezetésével, ahol az elnökségen kívül, nagyszámú közönség is volt jelen. Elvezet volt hallgatni a kedves apróságokat, amidőn zsidó tudásuk előmeneteléről tettek tanúbizonyságot. A egyszerű eredménnyel felbuzdulva, Wankler Mór elnök, aki a Talmud-Tóra életre hívója volt, valamint Weisz Jenő, a Fumosan vezérigazgatója, Kónig Miksa és Lázár Sámuel, a Grupajul Roman igazgatói, akik minden nemes zsidó ügyből résztérnek, természetbeni ajándékokat és több ezer lejűt osztogattak ki a tanítványok között, hogy így is a további szorgalmas tanulásra serkentsék őket. A vizsgát egy fényes bankett követte, ahol több beszéd hangzott el. Kónig és Lázár direktorok itt újabb több ezer lejes adományt eszközöltek a Talmud-Tóra restaurálására.

A chusti hitközségi ellenzéknek felforgató és elszakadási törekvése új stádiumba jutott. A miniszterium engedélyt adott egy új neolog hitközség létesítésére. Ezek a turbulens elemek, akik az ortodoxia ellen merényletet követtek el, még azt merik hangoztatni, hogy fénykedésük „lesem somajum“ ért van. Felháborít, hogy éppen a „mchárám schik“ városában, — aki egész életén keresztül előharcosa volt az ortodoxia megteremtésének — akadnak szakadárak, akik megbotlani igyekeznek a zsidóság — szükséges — egységét.

Az oradeai Mizrahi és Ceiré Mizrahi, szombati este 9 órakor egy Maleva Matkeval egybekötött szijumot rendez, amelyre a szervezet minden egyes tagját valamint az érdeklődőket ezúton hívja meg a vezetőség.

A bártfai izr. hitközség nagy előkészületek után most tartotta meg képviselő-testületi választását, amelynek során elnök lett Klaffier N. és alelnök R. Löwy. Értéken kommentálják, hogy ezen választást nem petícionálták meg, mert a vezető férfiak általánosan elismert kiváló gazdasági szakértelme és népszerűsége biztosítani fogja a harmonikus hitközségi élet fenntartását.

— Az erdélyi ort. izr. Központi Iroda választmányi ülése. Az erdélyi ort. izr. Központi Iroda folyó hó 22. én, d. u. 2 órakor választmányi gyűlést tart, amelyre Wézel Albert elnök már szét is küldötte a meghívásokat. A gyűlés napirendjére a careil (Nagykároly) ort. izr. hitközségben uralkodó viszályok vannak kitűzve, de valószínűleg a többi hitközségben elfajult ellentétekkel is foglalkozni fog a választmány, miért is főleg az érdekeltek részéről nagy érdeklődéssel tekintenek a gyűlés elé.

— Az erdélyi kitérések. Itt élünk és meglepetten olvassuk a különböző városok évvégi statisztikáját, mert olyan meglepetést tartogat számunkra, amelyet még azok sem ismernek eléggé, akik azt hiszik, hogy az erdélyi zsidó élet pulzusán tarthatják kezüket. Olvassuk, hogy Timisoaran 174 zsidó hagyta el zsidóságát a múlt évben, Oradean (Nagyváradon) 24 és Satumaren 11 a kitérték száma. Meglepő számok ezek abban az esztendőben, amikor a legasszimiláltabb zsidóság körében Hitler révén rádöbbenek arra, hogy mitsem ér a vegyes házasság, a kitérés, mert az an i

A krakkói revizionista világkonferencia

Az egész cionista világ figyelmé az elmúlt héten Krakkó felé fordult, ahol a revizionista Cionista Unió világkonferenciáját tartotta. Ez a konferencia volt hivatva ratifikálni az eddigi megállapodásokat, amelyek ellen egy revizionisták, mint a munkáspártiak szélsőséges csoportjai máris állást foglaltak. A Cionista Szervezet egysége — mondotta legutóbbi nyilatkozatában Ben Gurion — életszükséglet és ezért a revizionista pártnak feltétlenül csatlakozni kell a Cionista Szervezethez, ami azt jelenti, hogy aláveti magát a Cionista Világszervezet határozatainak és fegyelmének és semmiféle külön politikai akciókat nem kezdeményeznek.

Ezzel szemben Jabotinsky, a Revizionista Unió vezére, „Al paraschat derachim“ (Válaszaton) címen írt cikkében azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy külön világszervezet legyen-e a Revizionista Unió, amely a maga önálló útján haladva igyekezzék a zsidó állam-cionizmust megvalósítani, vagy pedig, mint a Cionista Világszervezethez tartozó párt a világszervezetben belül igyekezzen többséget szerezni, „meghódítani a kongresszust“ és ez alkotmányos úton szerzett többséggel az egész cionista mozgalmat a revizionizmus programjával tovább folytatni.

Ezek a kérdések vártak elsősorban eldöntésre a krakkói konferencián. Január 6-án a régi krakkói színházban nyílt meg mint a revizionista világkonferencia előünnepsége a Brit Trumpeldor, a revizionista ifjuság világszervezetének konferenciája. Mintegy száz delegátus, Európa minden országából és négyezer ven-

hatásos gyógyszer
Rheuma | Ulóidegzsába | Ideg- és lőfőfás
Köszvény | Spangolnátha | Ülőlése megbetegedések
 Togal oldja a lőgysavat, azonnal hat és a báj közvetlenül gyökerében támadja meg! Bármily hangzatosan is dicsérnek más hasonló gyógyszereket, csak a Togal tud 6000-nél több írásbeli orvosi véleményt felmutatni. **Togal semmivel sem pótolható!** Egy kísérlet önt is meg fogja győzni! Az összes gyógyszerárakban és drogériákban. Lei 52. — A Togal-tabletta svájci készítmény.

szemifizmus visszakergeti amugy is ezeket a zsidóság számára nem értékes elemeket a zsidóságba. Itt nálunk is vannak kitérések és meghozza nem is kicsi számban. Nem sajnáljuk, akik itthagynak bennünket, mert ezek „tul érettek“ tehát lehullásra ítéltek, de azért mégis fáj, mert vér a vérünkben, még ha ők tagadnak, vagy negligálnak is.

— Uj habiliciós intézkedések Németországban. A német birodalom művelési, nevelési és népoktatásügyi miniszterium a habiliciós vonatkozású új rendeletet becsatolt ki. Ennek az új rendelkezésnek értelmében egy új akadémikus fokot létesítettek, a „Dr habil“ címet, amely nem jogosítja fel bírlokosát, hogy tudományos működést fejtsen ki. Az új cím elérésének is egyik főfeltétele, hogy egy a saját, mint felesége árja származását bizonyítsa. Az orvosi diploma megszerzése is csak ezekhez a feltételekhez van kötve. Eszerint a jövőben lehetetlen lesz, hogy zsidók a doktorátust a német egyetemeken megszerezhessék. És éppen úgy ki van zárva, hogy zsidók felsőbb iskolákban tanári állást kapassanak.

— Palesztinában elítéltek két oradeai (nagyvárad) testvért. Érdekes perben hozott ítéletet a telavivi bíróság. A vádlottak padján ezúttal a Somré Sabbat világszervezetnek három a tagja állt: Nachum Menchl, valamint az Oradeáról Palesztinába elszármazott 2 testvér: Dávid Just és Aháron Juszt. A vád ellenük az volt, hogy november 23. án, péntek este behatoltak Feimann borbély üzletébe és azt teljesen inultálták, mivel a szombatot megszegi. Hosszas tárgyalások, a vád és védelem érvelése, után a bíróság a következő ítéletet hozta: Nachum Menchl egyáltalán nem tartották büntösnak és felmentették. Dávid és Aháron Justot pedig illegális csoportosulásért 3-3 hónapra (14 nap börtön) és testi inultusért pedig 5-5 hónapra (6 heli börtön) ítélték.

dég jelent meg az ünnepélyes megnyitón. A lengyel parlamenti zsidó klub nevében dr. Thon képviselő általban üdvözölte a Betárt jellemző nagy jelentőségét a zsidó ifjuság nevelése szempontjából.

Amikor Jabotinsky, a cionista revizionista mozgalom megteremtője a terembe lépett, a négyezer főnyi tömeg viharos ovációval fogadta. A konferencia Jabotinsky beszédével kezdődött, aki a „Brit Trumpeldor és a zsidó ifjuság feladatai“ címen tartotta meg előadását. Megállapította, hogy a Betárszervezetnek harminc országban összesen 70.000 tagja van. A Betár határozottan az osztályharc ellen foglalt állást, a zsidó ifjuság hebraizálása és szocializálása képezi feladatát. A betár nevelés a zsidó tradíciókhoz ragaszkodik. Nagy elismeréssel szólít Kuk főrabbi működéséről, akik a megjelentek valóságos hódolatos ovációban részesítették. Ezután így folytatta: „A betár nem azért megy Palesztinába, hogy ott a maga privát életét új formálja, hanem azért, hogy Erec Jiszraelt felépítse“. Hét pontban sorolta fel a betár ifju kötelességeit. Mintegy három óráig beszélt Jabotinsky és beszéde befejezésével újból viharos ünnepelésben részesült. A krakkói baloldali bundisták megakarták röpcédulákkal zavarni a konferenciát, de a rögtön hatóságok beavatkozása minden további incidensnek elejét vette. A konferencia lefolyására és határozataira legközelebbi számunkban visszatérünk.

— Alig létezik vegyes házasság Németországban. Dr. Félix A. Theilhaber a „Jüdische Rundschau“ megállapítja, hogy a vegyes házasságok Németországban, zsidók és keresztények között mondhatni teljesen megszűnt.

Fertőzéstől óvja
 börtönreplája
 Szt. László fertőtlenítő
 tabletta szappan

RÖVID HIREK

KRAKKÓ. A Brit Trumpeldor világkonferenciáján Zeew Jabotinskit óriási ovációval és egyhangulag ismét „rosch Betarnak” választották. A palesztinai delegáció azt indítványozta, hogy ezt a tisztséget élet-hossziglenra ruházzák rá Jabotinszkyre. A megválasztott „Rosca Betár” ezt a kitüntető bizalmat megköszöntve ugyan, de elvi okoknál fogva elhárította azt magától.

TELAVIV. A városi tanács megállapította, hogy a legutóbbi felhőszakadások következtében 65 család szenvedett érzékeny kárt. A segélybizottság 600 fontot osztott szét, mint gyorssegélyt.

BERLIN. A keresztény karácsonyt követő szombat éjszakáján az Essen Steelén levő zsinagóga összes ablakait bezárták. A tetteseket elfogták és bíróság elé állították.

OLDENBURG. A zsidó temetőben 15 sírkövel ledöntöttek és összetörték. A zsidó hitközség vezetősége nagyobb összegű jutalmat ígért ki a tettesek kézrekerítésére. Egyidejűleg a rendőrség is bevezette a vizsgálatot.

DESSAU. Berlin központjában egy emléktábla volt elhelyezve Moscs Mendelsohn, a nagy zsidó vallásfilozófus és a zsidó emancipáció előbarcojának emlékére. Az emléktáblán a következő felírás volt bevéve: „Ebben a házban élt és működött a halhatatlan Moses Mendelsohn, született Dessauban 1729-ben, meghalt Berlinben 1786-ban”. A náciok levakarták a nevet és csak a dátumokat hagyták meg, úgy, hogy az arra járók nem tudják, hogy kinek az emléktáblája van ott.

BÉCS. A most készült két új osztrák film az „Asev” és a „Fahrt in die Jugend” az óriás paragrafus figyelembevételével készült. Ez azt jelenti, hogy a filmek elkészítése teljesen zsidómentesen lett keresztülvéve.

KOPENHÁGA. A norvég közepentengeri hajózárság december végével közvetlen palesztinai vonalat állított be. Ezen túl a hajójáratok Öbörország és Törökország érintésével fognak közlekedni és Palesztinában narancsot és egyéb termékeket fog rakodni.

KONSTANTINÁPOLY. A török kormány felszólította a zsidó szervezeteket, hogy igyekezzenek a Perzsiából odamenedkült zsidókat Palesztinába szállítani, mert ellenkezőleg kénytelenek lesznek azokat, az országából kiutasítani.

ROMA. Viktor Emánuel olasz király, dr. H. M. Hirschfeld hollandi zsidó főhivatalnokot, az olasz korona-rend nagy tiszt keretszéjével tüntette ki. Dr. Hirschfeld a hollandi gazdasági életnek egyik kiváló reprezentánsa és hivatalos vezetője a külföldi országokkal létesítendő gazdasági és kereskedelmi kapcsolatoknak.

VILNA. Maya Libowska cselédeányt 3 hónapra ítéltek rágalmozás miatt, mert gazdáját Chaim Britanskijt azzal vádoolta, hogy rituális gyilkosságot követett el.

BRÜSSEL. Pater Pierre Charles, a közismereti katolikus tudós és egyetemi tanár egy nagy, lelkeskedő és magas főhivatalnokokból álló halálközösség előtt, előadást tartott a „Cion bölcsei” jegyzőkönyvéről. Az előadó, aki a jezsuita rendhez tartozik, sorra kimutatta a jegyzőkönyv ocsmány hamisításait és felkérte a lelkeseket, hogy az antiszemita gyűlölet-tenger ellen, teljes erejükkel szálljanak szembe.

VARSÓ. Sabirjeziogy községben egy éjjel betörték a chasid klauzba és a tóra tekercseket megszentelték. A rabbinátus börtönpot rendelt el. — Az utóbbi napokban, az illegális, antiszemita nemzeti radikális párt ismét élénk tevékenységet fejt ki. Szilveszter éjszakáján behatoltak a varsói zsidó negyedbe és a zsidó járókelőket inzultálták. Három zsidó megsebesült, 5 zavargót letartóztattak.

LONDON. Dr. Artur Rupin és dr. Werner szenátor, akik a német menekültek elhelyezését intézik, megállapították, hogy eddig 20.000 német zsidót telepítettek le Palesztinában. Ebből 15.000 a legutóbbi 12 hónapban érkezett az országba és 10 millió font lökét hoztak magukkal. Háromezer menekült vidéken helyezkedett el. Ötszáz német gyermeket pedig földművelésre oktattak ki.

JERUZSALEM. A palesztinai kormány felhívta a „Histadruth” vezetőségét, hogy a jeruzsálemi vízművek építéséhez 100 munkást adjon megfelelő szerződés aláírása mellett. A kormány ezen ténykedése, általános megaláztatást kellett az érdekeltek körében.

JAFFA. Az arab ifjúág konferenciát tartott és határozataikban élesen állást foglaltak a zsidók ellen. Különbsképpen hangsúlyozták, hogy igyekeznek gátat emelni a zsidók politikai aspirációi ellen és felszólítják az arab lakosságot, hogy többé ne adjanak elbédet a zsidóknak.

Járásai székhelyen,

Főtéren lévő forgalmas kávéház, étterem, korecsmái italmérési joggal. Teljesen jóbarban lévő ingatlanai együtt, elkötözés miatt **eladó esetleg kiadó.**

Cím: a kiadóhivatalban.

Mi lesz a magyar-palesztinai Kereskedelmi Kamarával?

Kérem nagyon egyszerű a dolog, Pesten gyűlölik a cionizmust. Már nem mindenki, hanem mondjuk a „hivatalos” zsidóság. Meg a kormánykörök sem szimpatizálnak vele. De azért most a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mérleg uccat palotájában már megindult a munka annak érdekében, hogy „kímélyítsék” a magyar iparnak és kereskedelemnek kapcsolatait a folyton fejlődő Palesztinával. Mert ez már igen! Ebből már lehet „cionizmus”. Ha üzletről van szó, akkor még a 75 éves Weiss Fülöp ur is lesz áll a piedesztálról. Palesztina az utolsó év első 5 hónapjában összesen 39.308 fontot importált Magyarhonból. Ezt akarják megnövesztetni. Ejha, van már „fantázia” Palesztinában. És ha van, akkor nem nézzünk oda, hogy a cionizmus, ez a lenézett szegény cionizmus hasznát hoz. Le Herzel és Nordau-val, le az „ágítatórokkal”, kiáltották teli torokkal Sándor Palék és méltóságos Stern Samu udvari tanácsosék, De ha kamara kell, ám legyen kamara. Es elnök lesz Bud János nyugalmazott miniszter, alelnök a pesti roshakol, Stern Samu a főmozgatója pedig Dr. Hollos Ödön, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egyik kikeresztelkedett igazgatója, De már egy gróft is fogtak hozzá, gróf Károlyi Ferenc címűt. Most már nem „aggályos” Budapesten Palesztina, sem hazafias, sem vallási szempontból. — Még Freudigerék is „bekapcsolódnak”, ha 100.000 inget lehet majd kiküldeni. Mindenki „bene lesz”. Zsidók és félzsidók, még jó keresztények is. A Pro Palesztina Ligában Stern Samu elnök nem astart együtt ülni cionistákkal. De kereskedni a cionisták országával, tanácsokat felvenni abból és azért, mert azok a fránya cionisták dolgoztak 25 éve, az már teszi hiába, busines is busines. Akkor már „szalonképes” még Palesztina is. Legyen „kímélyített gazdasági kapcsolat” legyen Bud János elnök, hiszen örül szívünk, hogy ilyen komolyan veszik már a pesti „mérvadó” körök is Palesztinát. Adni Keren Hajjeszodnak és Keren Kajemetnek — még nem! De a tejfelhez ott vannak. Ez Pest! Igen — ez Pest!

— Házasságokat legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összetételével rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Reg. Ferdinand 116. Telefon 142.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. M. ÉS TÖBBEKNEK ORADEA: Önök reklámják hogy lapunk multheti számában nem foglalkozunk az oradeai (nagyváradi) orthodox hitközség dolgaival. Erre csak azt válaszolhatjuk Önök és társainak, hogy lapunk megalakulása óta mindig csak eszmei célokért küzdött, s csakis ideális célkitűzésért szállt harcba. Ha eszmei harcainak személyek állottak útjába, úgy a sajtóharc keretein belül nem kíméltük ellenfeleink ténykedését sem, de nálunk a személyi harc sohasem volt öncél, s igyekeztünk elválasztani eszmei harcokat a személyeskedéstől. Ha az oradeai orthodox hitközség vezetősége a hitközség ügyeit nem fogja egyéni célok és érdekek szolgálatába állítani, úgy lapunk mindenkor csak a jogos és tárgyilagos kritika hangjával fogja kísélni a vezetőség ténykedését, de sohasem fog a személyeskedés terére lépni. Lapunknak mind nkor ez volt a vezető elgondolása és hogy ez mennyire helyes annak a legkétségteljes bizonyítéka, lapunknak úgy Romániában, mint a külföld zsidósága körében való példátlan népszerűsége és elterjedettsége.

Pályázat

A tárgy-műreşi izr. hitközségnél egy „másglách” állás kerül betöltésre. Pályázhatnak vallásos életű, negyven éven aluli román állampolgárok, kik 3 elismert rabbtól mindkét metszésre képesítéssel bírnak, előimádkozók és tórafelolvasók, „Móhel” előnyben részesül. Bizonyítványmásolatokkal és családi körülmények megjelölésével kiegészített pályázatokat 1935 február 15-ig küldendő be. Fizetés megegyezés szerint. Uttköltség megtérítésére csak meghívottak tarthatnak igényt.

Tárgy-Műreşi (st. Gen. Grigorescu 22), 1935 jan. 10.

Az elnökség.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Orvosszer a vallástalanság ellen

Egy vallástalan Jom-Kipurkor enni akart, amire felesége elkapta előle a vízesedényt, nehogy legyen miben mosdania.

A békeszerető

— Mendele, miért nem állsz feljülni?
— A fejün felöltése tekintetében Rasi és Rabene-Tam között viszolyok vannak és én ezen viszolyban nem akarok befolyjni, miért is legjobbnak látom, hogy ne álltsék feljülni.

Zsidó közmondások

Jobb enni fekete kenyeret saját fogakkal, mint fehér kenyeret hamis fogakkal
Jobb szegénynek lenni cipő nélkül, mint gazdagnak láb nélkül.
Jobb boldogságot beszélni, mint némának lenni és semmit sem beszélni.

Az orvos és tolvaj közötti különbség

Chajem: Mi a különbség egy orvos és a tolvaj között?
Zurach: Míg az orvos amikorra elhagyja a páciensét, sokszor nem tudja, hogy egészségileg mi hiányzik neki, addig a tolvaj mindig meg tudja állapítani a hiányokat a páciensénél.

Kellemetlen szituáció

Reb Jenkel nagybeleg volt és a környezete egyszerűen csak konstata, hogy meghalt és szépen felvatalozták.

De Reb Jenkel csak tetszhalott volt és éjszaka felébredt. Bemuló szemekkel nézett maga körül a szótalan helyzet nyugtalanította, felült és így szólt önmagához:

— Ha élek, minek vagyok a ravatalon és ha meghaltam, miért van hascsikarásom?

Nagyszerű logika

Reb Mendel elmegy az orvoshoz, aki megvizsgálja, kikérdezi, aztán így szól:

— Ha tovább iszik és szivarozik, két évvel megrovidít az életét.

— Mbach, — mondja Reb Mendel — nem hagyom abba, legfeljebb két évvel tovább leszek halott.

Mikép békítette ki Iben Ezra az örökösöket?

Iben Ezra, tevénél nyargalva, elért egy arab faluba, ahol egy óriási civakodásra lett figyelmes. Elmondták neki, hogy testvérek viszályoztak ott, mert nem tudtak megosztani a reájuk hagyott örökséget. Végre az örökösök maguk is elmondják, hogy miről van szó, mondván: Három vagyunk testvérek. Atyánk 17 tevék hagyott ránk: mondván: a legidősebbik öröklje a tevék felét, a középső fia a tevék harmadát és a legfiatalabbik pedig a tevék kilencedét. Mivel a tevéket elvágni nem lehet, nem vagyunk képesek azokat egymásközti igazságosan elosztani.

Iben Ezra megnyugtatta a civakodó testvéreket és önfeláldozóan kijelentette nekik, hogy a békes megoldás kedvéért átengedi nekik az ő egyetlen tevéjét és így telán könnyebben fog menni a felosztás.

A testvérek nagyon megörültek az ajánlatnak és a legidősebbik nyomban el is különített magának a 18 tevéből kilencet, mint az örökség felét. A középső fia is kiválasztott magának hat tevék, mint az örökség harmadát. A legkisebb örökös is magához húzott két tevék, mint az örökség kilencedrészét. De a legnagyobb csodálkozásukra most azt vettek észre, hogy egy tevék gazdátlan maradt! (9 + 6 + 2 = 17.) De még tel semoc után ámulatukból, Iben Ezra máris a gazdátlan tevék termet és vigán toványargalt vele.

Báró Edmond Rotschild és Rabbi Sámuel Mohilever

Báró Rotschild Edmond halála alkalmából felelevenített azon jelenetet, amőn az engedetlen eskroni telepések érdekében Rabbi Sámuel Mohilever Canossát jött Bialistokból Párisba. A báró szombat délutánra határozta meg a fogadását és akkor éppen zuhogó eső szakadt a francia fővárosra. A rabbit kérielték rokonai, halassza el a találkozást. De Mohilever nem engedett. Szombaton, zuhogó esőben, esernyő nélkül ment Rotschild palotájába. Mira odaért, csugott a víz hósu szakálláról és órig áázva lépett a báró elé. Rotschild tárt karokkal, ijedten fogadta:

— Rabbi, hiszen csontig át van ázva!

Rabbi Mohilever sirva fakadt és felelt:

— Én csak az esőtől ázom át, de a mi szenvedő népünk át van ázva könnyeinek hullámaival.

A báró elérzékenyedve együtt sirt a rabbi-val. Így állt a két férfiú zokogva népüknek sorsán. A báró szívesen részletező hangon mondta: Nem fogom abba-hagyni soha népemnek segítségét, a palesztinai telepéseket pedig tovább támogatom és még bőkezűbben.

Testvérek

Két gyermek irigyanosan püföli egymást az uccán.

Arra megy egy ur és megboronkozva rájuk szól:

— Ejnye, ejnye, gyermekek, hát nem tudjátok, hogy ellenségeitek szeretni kell?

— Igen ám — f leli az egyik gyerek — csakhogy mi nem ellenségek vagyunk hanem testvérek.